

H. van de Werken

ARTIS

dieren-encyclopedie

zoogdieren

pp. 1-253

MCMLIX 1959

UITGEVERIJ PLOEGSMA / AMSTERDAM CENTRUM

15 BREEDLIPNEUSHOORNS IN DE DIERENTUIN VAN ANTWERPEN [CERATOTHERIUM SIMUM] - FOTO V. SIX

Boskonijn zie Agoeti

Breedlipneushoorn (Witte neushoorn)

In Afrika leven twee soorten neushoorns: de puntlipneushoorn en de breedlipneushoorn of witte neushoorn - welke laatste overigens helemaal niet wit is, maar hoogstens iets lichter van kleur dan zijn donker-grijsbruine familieleden. Vermoedelijk hebben de Boeren het dier zo genoemd toen ze een exemplaar zagen dat, na zich te hebben rondgewenteld in de modder, lichtgrijs was opgedroogd. Een andere verklaring is, dat het 'wit' afkomt van het Engelse 'white', wat een verbastering zou zijn van het 'wijd' der Boeren. Dit 'wijd', in de betekenis van groot of breed, zou dan op de bek slaan. En breed is deze inderdaad. Hij typeert deze neushoorn als een grazer - in tegenstelling tot de puntlipneushoorn,

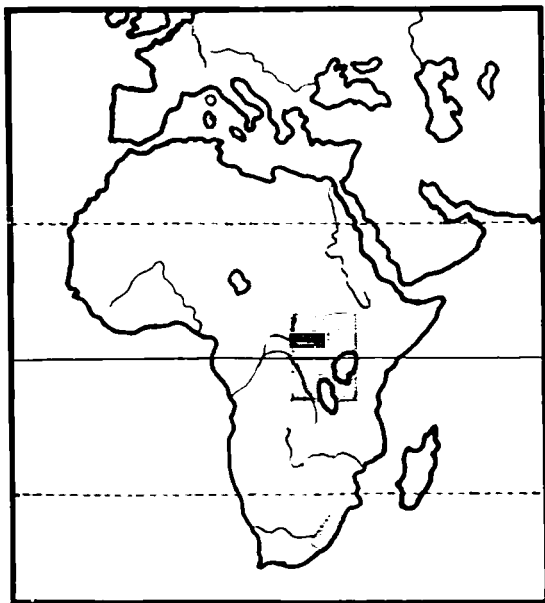
die met de vingerachtige verlenging van de bovenlip zijn voedsel, bladeren en takken, van bomen en struiken plukt.

Hoeveel de twee Afrikanen ook op elkaar lijken, de vorm van de bek doet ze dusdanig in levenswijze verschillen, dat ze hier en daar in dezelfde streken vreedzaam naast elkaar leven. Dit hier en daar geldt dan voor de breedlip, die nog maar sporadisch in Afrika voorkomt en nagenoeg is uitgemoord. De restanten - ongeveer 1500 stuks - zijn thans streng beschermd en leven in hoofdzaak in Natal (300 exemplaren), de Soedan en Oeganda (350) en de Belgische Kongo (750).

De dierentuin van Antwerpen beschikt, als een

der weinige tuinen der wereld. over een prachtig paar van deze kolossale dieren, die na de olifanten de grootste levende landzoogdieren worden genoemd.

Bij de verzorging der jongen is er een kenmerkend verschil met de puntlipneushoorn. Waar

bij de laatste soort de jongen altijd achter de moeder aanlopen, is het bij de witte neushoorn precies andersom. Hier stuurt de moeder haar jong, dat voor haar loopt, met de hoorn in de goede richting.

Signalement:

Afmetingen: Lengte 4 tot 4.5 m, schouderhoogte 2 tot 2.15 m, lengte voorste hoorn maximaal 1.50 m, meestal aanzienlijk korter. Gewicht 2000 tot 3000 kg.

Kleur: Donker grijsgrauw.

Voedsel: Voornamelijk gras.

Verdere bijzonderheden: Leeft op vlak of golvend open terrein, speciaal daar waar waterpoelen zijn te vinden. Rolt zich graag in de modder, hetgeen waarschijnlijk het verwijderen van insecten en andere huidparasieten tot doel heeft. Volgens kenners is hij zeer zachtzinnig van aard en minder gevaarlijk dan de zwarte of puntlipneushoorn. Draagtijd 18 à 19 maanden.

Er is een noordelijk en een zuidelijk ras.

Zie ook Neushoorns

White Rhinoceros • Weisses Nashorn • Rhinocéros blanc

DE ZELDZAME BREEDLIPNEUSHOORN KOMT IN TWEE VORMEN VOOR: EEN NOORDELIJKE EN EEN, UITSLUITEND IN RESERVATEN LEVENDE, ZUIDELIJKE FORM.

Bromrund zie Yak

Bruine beer

Over een groot deel van de wereld, nagenoeg op het gehele noordelijke halfrond, van Klein-Azië en het gebied van de Himalaya tot in het hoge noorden, van de Verenigde Staten tot in Alaska, leven de bruine beren in talloze soorten en ondersoorten. Het zijn roofdieren, die met een, zij het gevarieerd, toch in hoofdzaak plantaardig menu genoegen nemen. Hetgeen niet wegneemt, dat ze bij tijd en wijle ook wel op andere dieren jagen. Echte rovers zijn het niet; daarvoor zijn ze te log en te onhandig in hun bewegingen en daarop is hun gebit niet berekend. Dit wil nu ook weer niet zeggen, dat beren uitzonderlijk langzaam zijn. Integendeel. Als het moet kunnen ze zich snel voortbewegen.

De winter is voor de beer de moeilijkste tijd; het is dan niet alleen koud, maar er is ook weinig voedsel, speciaal plantenkost. Het dier heeft daar gedurende de zomer en herfst terdege rekening mee gehouden en zichzelf behoorlijk vet-

gemest. Met die lading reservevoedsel gaat hij in winterrust, niet te verwarren met de winterslaap die bijvoorbeeld egels er op na houden. Het gaat allemaal heel geleidelijk aan. Wordt het kouder, dan daalt de activiteit van de beer, hetgeen tot gevolg heeft dat het dier ook minder eet. Is de tijd gekomen, dan trekt hij zich terug in een diep hol of op een andere goed beschutte plaats om daar soezend en slapend het barre jaargetijde door te komen. De dikke vacht en de eronder liggende vetlaag beschermen hem tegen de koude en de laatste bovendien tegen verhongeren. Want al gebruikt zo'n duttende beer weinig energie, toch vereist het lichaam iedere dag een beetje voedsel dat van de opgeslagen hoeveelheid wordt afgehaald.

Het zich terugtrekken en teren op reservevoedsel gebeurt allerminst met overleg, doch louter uit instinctieve reactie op de koude. Dat de beer het niet bewust doet, blijkt wel in gevangen-

In dierentuinen ondervindt men soms ook moeilijkheden met in één verblijf wonende neusberen. Al zijn de dieren van jongsaf aan elkaar gewend en schijnt alles pais en vree, na verloop van tijd kunnen er toch wel eens hooglopende ruzies ontstaan, die met de vlijmscherpe tanden worden beslecht. Het is niet ongewoon, dat neusberen, die lange tijd in een verblijf samenwoonden, op de duur apart moeten worden gezet. Onverdraagzaamheid mag echter niet alleen de mannetjes worden verweten; ook de wijfjes weten er raad mee. Moeders gedragen zich zelfs vaak zéér onvriendelijk ten aanzien van hun kroost. Maar al te dikwijls tonen ze zich puur kannibalistisch en peuzelen ze hun jongen direct na de geboorte of anders na enkele dagen of weken op. In Artis is dit bij verschillende wijfjes al enkele malen gebeurd. Ook toen men de moe-

der een geheel van de buitenwereld afgeschermd holletje verschaft, waarin zij haar kroost ongestoord kon verzorgen. Tien dagen ging het goed en kon men buiten het verblijf de piepgeluidjes van de kleinen horen. Plotseling was het stil. Toen men de kraamkamer onderzocht, was er van de jonge neusberen geen enkel spoor meer te ontdekken. Toch mag men niet voetstoots het neusbeer-wijfje een verwijt van deze kennelijke kindermoord maken. De schuld ligt hier voor een groot deel bij de verzorgers, die kennelijk de omstandigheden niet gunstig genoeg voor de dieren weten te maken. De grote vraag is echter, welke 'fout' er bij de verzorging wordt gemaakt, die de neusberen zich zo doet gedragen. Aan de andere kant kunnen neusberen alleraardigste speelkameraadjes zijn, speciaal wanneer men ze van jongsaf heeft verzorgd.

Signalement:

Afmetingen: Lengte van kop en lichaam ongeveer 50 tot 70 cm, staart 40 tot 60 cm, schouderhoogte 25 cm, al naar gelang de soort.

Kleur: Bruinrood met een geelbruin en zwart geringde staart. Een noordelijke soort, voorkomend van Zuid-Amerika tot het zuiden van Noord-Amerika, wordt gekenmerkt door een witte neus.

Voedsel: Vooral dierlijk voedsel in de vorm van kleine zoogdieren, wormen, insecten, vogeltjes, eieren en reptielen. In mindere mate vruchten, noten en andere plantaardige kost.

Verdere bijzonderheden: Neusberen maken schelle piepende geluiden. Na een draagtijd van ongeveer 75 dagen komen 3 tot 6 jongen ter wereld, die reeds bij de geboorte over een lange neus beschikken.

Coatimundi • Nasenbär • Coati

VERSPREIDINGSGBIED VAN DE NEUSBEREN

NEUSHOORNS

Het is steeds weer hoogst interessant, wanneer onderzoekers hier of daar ter wereld botten en zelfs hele skeletten uit de bodem opdiepen en deze na veel passen en meten tot een model van het een of andere voorwereldlijke dier weten op te bouwen. Met ontzag kan men dergelijke prehistorische creaturen in musea bekijken, ontzag voor de meestal gigantische afmetingen der dieren, maar ook voor de natuur, die zulke restanten zo prachtig heeft geconserveerd en bewaard.

De natuur gaat echter nog veel verder. Zij heeft er voor gezorgd, dat een aantal dieren uit die ver verwijderde tijd nu nog leven. Zoals bijvoorbeeld de neushoorns, die de mens hebben meegemaakt, toen een puntige steen diens enige wapen was.

In feite zijn de zware, hoekige kolossen met hun reusachtige koppen levende fossielen, overblijfselen

uit een ver verleden, toen zij in vele soorten over de gehele wereld voorkwamen, ook in ons land. Hun bloeiperiode is reeds lang achter de rug; ze behoren tot een uitstervende diersoort, die thans aan het einde van zijn dagen is gekomen. Welke krachten er in de natuur aan meewerken, dat een diersoort ontstaat en verdwijnt, is niet in enkele woorden te verklaren - zo het al te verklaren is. Bij de neushoorns heeft in ieder geval de mens aan de verhaasting van het proces meegewerkt door een meedogenloze vervolging. Aan de andere kant zijn in onze tijd gelukkig vele maatregelen genomen, die de rinoceros min of meer beschermen, zodat een spoedig uitsterven van enkele soorten niet behoeft te worden gevreesd, al komt het ingrijpen voor andere waarschijnlijk te laat.

Neushoorns, die met de paardachtigen en de tapirs tot de onevenhoevigen worden gerekend, komen in verschillende soorten en vormen in Afrika en Azië voor. In het algemeen zijn het rustige dieren, die overdag een onderkomen hebben in een bosje of hoog opgroeiend gras en 's avonds op zoek gaan naar voedsel. Zolang ze maar niet in hun rust worden gestoord, zullen ze niemand kwaad doen. Voelen ze zich echter bedreigd, dan veranderen ze razendsnel in een furieuze stormram, die met niets ontziende kracht op de vijand toestormt. En dat gebeurt vrij gauw, ofschoon de ene soort en zelfs het ene individu wat meer kan hebben dan het andere. Meestal zien ze in de aanval de beste verdediging. Voor de mens schijnt het overigens niet moeilijk te zijn een aanvallende neushoorn te ontwijken - wanneer men tenminste over stalen zenuwen beschikt. Het recept is stil te blijven staan om dan vlak voor de met een vaartje van 35 kilometer per uur aanstormende kolos opzij te springen. De neushoorn kan deze manoeuvre niet zo snel volgen en rent een eind rechtdoor. Aangezien het dier niet erg intelligent is, vergeet hij zijn aanvalsdrijf direct zodra hij het voorwerp, dat z'n woede opwekte, niet meer ziet. Ook dat gebeurt vrij snel, want een neushoorn kan niet bijster goed zien. En daarom gaat hij vervolgens rustig zijn weg, alsof er niets is gebeurd.

Voor de oppasser in een dierentuin houdt deze geaardheid in, dat de neushoorn vooral door bekende geluiden moet horen, dat er 'goed volk' in zijn buurt is en er geen reden tot een uitval bestaat. Het wil zeggen, dat de verzorger vooral veel moet praten en geen abnormale dingen mag doen. Een oppasser, die gewoonlijk op schoenen of klompen het neushoornverblijf binnenstapt, moet het niet een keer op vilt schoenen doen. Wanneer hij 's morgens een overall pleegt te dragen, is het niet gewenst op een ochtend in een witte jas bij het dier te verschijnen. Tien tegen een dat de neushoorn schrikt. In Artis zijn er al moeilijkheden wanneer bijvoorbeeld in de dienstgang van de stal een muur is geschilderd of er ergens een schot is geplaatst. Het is voor de neushoorns allemaal een reden uit hun gewone doen te zijn en te weigeren hun stal in of uit te gaan, al naar gelang de plaats, waar het 'gevaar' dreigt.

Hun naam danken de dieren aan de uitsteeksels, die ze voor op de kop dragen. Deze wapenen - althans van de Afrikaanse soorten; de Aziaten schijnen voornamelijk met de tanden te vechten - zijn feitelijk helemaal geen hoorns, zoals wij die kennen bij runderen of antilopen. Ze zitten niet vast aan de schedel, maar aan de huid. Pakt men zo'n hoorn vast, dan kan men hem wat heen en weer bewegen, op dezelfde wijze als men een bos hoofdhaar met huid en al een beetje kan verschuiven. De hoorns bestaan uit fijne, in de lengte lopende vezels, die door de opperhuid worden gevormd op dezelfde wijze als haren, nagels of klauwen. Men zou ze daarom als aan elkaar gekitte haren kunnen beschouwen. De dieren houden zelf hun hoorns in model door ze aan alle mogelijke obstakels bij te vijlen. Het is dan ook niet moeilijk aan wilde exemplaren te zien in wat voor gebied ze leven. De bosbewoners hebben, bij gebrek aan goed slijpmateriaal, lange puntige hoorns, waarvan bij de Afrikanen de voorste soms wel meer dan een meter lang kan zijn. De neushoorns, die op rotsachtig terrein leven, kunnen hun neusversierselen aan ruwe stenen grondig bijschuren en dragen derhalve maar korte, stompe hoorns. Zo ook in gevangenschap, waar de dieren regelmatig bezig zijn, de hoorns tegen muren of de spijlen van het hek te schuren.

Lang heeft men gedacht, dat neushoorns hun neushoorns op bepaalde tijden afwerpen, zoals herten hun gewei. Pas sinds kort is men er achter, dat dit niet het geval is, ofschoon een afgebroken hoorn wel kan aangroeien, gelijk in Artis kon worden geconstateerd. Daar had een der neushoorns bij een poging een stevig verankerde drinkbak te slopen, de voorste hoorn afgescheurd. Er ontstond slechts een oppervlakkige wond, die reeds na enkele dagen was genezen. Al spoedig werd er een knobbel zichtbaar, die pas na anderhalf jaar tot een behoorlijke hoorn was uitgegroeid.

Waaraan deze hoorns het te danken hebben van de oudheid af tot op de huidige dag in de belangstelling te staan van Chinese wonderdokters, zal wel altijd een geheim blijven. Vast staat, dat alleen om der wille van de hoorns vele Aziatische neushoorns zijn afgemaakt - en nog steeds, ondanks bescherming afgemaakt worden. Er zijn tijden geweest, dat de hoorns meer opbrachten bij de Chinezen dan de levende rhinoceros bij verkoop aan een dierentuin in Europa. En die prijzen zijn nooit mals geweest! Op het ogenblik wordt er door de Chinese medicijnmannen nog 1000 tot 1400 gulden per kilo voor betaald! Talloos zijn de middeltjes, waarin neushoorn-hoornpoeder wordt gebruikt; voor liefdesdranken is het een onmisbaar bestanddeel. Als tegengif tegen slangebeten moet het ook voortreffelijk werken - zegt men. Hoe dit fabeltje in de wereld is gekomen, is pas de laatste jaren aan het licht getreden, toen wetenschapsmensen een grondig onderzoek instelden naar de giftigheid van een aantal slangen. Daarbij is gebleken, dat vele van deze er op het oog uiterst gevaarlijk uitziende reptielen volkomen onschuldig zijn en er eigenlijk maar betrekkelijk weinig echt giftige of voor de mens gevaarlijke slangen voorkomen. Tot vele bewoners van onder meer Azië is dit evenwel niet doorgedrongen. Zij beschouwen praktisch elke slangebeet nog als dodelijk en haasten zich in zo'n geval om voor veel geld een schijfje neushoorn-hoorn te kopen en dit op de bijtewond te leggen. Aangezien de beet in de meeste gevallen geen schadelijke gevolgen heeft, wordt steeds opnieuw de wonderlijke kracht van het middel geprezen. In de enkele gevallen, waarin het tovermiddel niet helpt - en de slang dus wel giftig was - maakt de medicijnman zich er van af met een 'boze geesten' of met de bewering, dat het middel niet goed is toegepast. Met dat al wankelen de neushoorns aan het randje van de afgrond. De Indische of pantserneushoorn komt nog maar in enkele reservaten voor - waar hij nog door stropers wordt belaagd. Slechter staat het ervoor bij de Javaanse éénhoornige neushoorn, die nog niet zo lang geleden ook op Sumatra en het vasteland van Azië voorkwam. Vermoedelijk leven er op Java nog een stuk of zestig in reservaten. Op Sumatra en Malakka komen ze, volgens de laatste gegevens, waarschijnlijk niet meer voor. Een dergelijk lot treft de tweehoornige Sumatraanse neushoorn, met de Javaanse de kleinste van de rhinocerosfamilie. Deze schijnt alleen op Borneo nog in zulke, zij het dan geringe, aantallen voor te komen, dat er met een strenge bescherming nog een kleine kans op voortbestaan is. Ook de Afrikaanse soorten, de puntlip-* en de breedlipneushoorn,* moeten hun tol betalen aan het universele geneesmiddel dat ze op de neus dragen. Zelfs zij worden ervoor neergeknald.*

Nutria zie Beverrat

Nylgau

Er is een tijd geweest, dat de nylgau nauwelijks met goud was te betalen en minstens net zo veel geld opbracht als een volwassen olifant. Tegenwoordig is deze grootste Indische antilope een zeer gewone maar desondanks uitermate gewaardeerde dierentuinbewoner, zowel door zijn aard als zijn gemakkelijke houdbaarheid en aanpassingsvermogen.

Had het mannetje wat forsere horens op de kop dan de twee in verhouding tot zijn lichaams-grootte maar miezige puntjes, ongetwijfeld zou het dier een der meest imposante antilopen zijn. Hetgeen niet wil zeggen, dat ze van hun wapens geen goed gebruik kunnen maken. In de strijd met sexegenoten, die doorgaans om het bezit van wijfjes ontbrandt, stormt hij niet, zoals

de meeste langgehoornde dieren doen, met gebogen kop en naar voren gespieste hoorns op zijn rivaal toe. Hij kromt het lichaam als een kat en 'sluipst' zijdelings op de vijand af. Vlak bij zijn rivaal laat hij zich snel op de 'knieën' zakken - in werkelijkheid zijn het de polsen, de knieën zitten hoger, tegen het lichaam aan - en slaat dan krachtig met de kop naar boven, ten einde de hoorns in de buik van de tegenstander te drijven. Op die manier zijn de puntjes wel degelijk geduchte aanvalswapens.

Blauwe stier, zo ongeveer is de vertaling van het woord nylgau of nilgau - waarbij niets wordt gezegd van de bruine wijfjes en dito jongen. Echt fraai zijn de dieren niet te noemen. Vooral de mannetjes zijn onevenwichtig van bouw met een

Signalement:

Afmetingen: Mannetjes variëren van 1.80 tot 2.40 m, met inbegrip van de 70 tot 90 cm lange staart. Wijfjes zijn kleiner. Gewicht maximaal 80 tot 100 kg.

Kleur: Poema's komen in verschillende effen tinten voor, geelbruin, roodbruin en grijsbruin. De buikzijde is iets lichter; de staart heeft een donker uiteinde.

Voedsel: Alle mogelijke soorten dieren, van grote herten en huisvee tot insecten.

Verdere bijzonderheden: De dieren kunnen eigenaardige doordringende en soms huiveringwekkende kreten slaken. De kop is naar verhouding klein. Draagtijd 3 maanden. De jongen zijn de eerste maanden gevlekt.

Zie ook Katten en Roofdieren

Puma, Cougar, Mountain Lion • Puma • Puma

HET ENORME VERSPREIDINGSGEBIED DER POEMA'S

Puntlipneushoorn (Zwarte neushoorn)

De meest voorkomende en veelvuldigst in dierenparken levende rinoceros is de puntlipneushoorn. Evenals zijn 'witte' familielid, de breedlipneushoorn, draagt hij een paar achter elkaar staande hoorns op de kop. Alhoewel ook deze soort fel is en wordt vervolgd, komt er nog een redelijk aantal op vele plaatsen in Afrika voor. In gevangenschap zijn er tot nu toe nog maar weinig geboren, hetgeen aan verschillende factoren is te wijten. In Artis bijvoorbeeld had men een paartje, althans een van elkaar gesepareerd paartje. Het was geen onverdraagzaamheid jegens elkaar, die de schuld was van deze scheiding, maar gewoon omdat men het niet aandurfde, ze bij elkaar te brengen, vooral daar het wijfje bij haar komst nog veel te jong was. Ze moest dus eerst uitgroeien tot een even kolossaal dier als de haar toegedachte echtgenoot alvorens men het kon wagen ze een verblijf met elkaar te laten delen. Gelukkig verliep de kennismaking der reeds vele jaren in Artis verblijvende dieren zeer rustig. Er werd speels wat met de koppen en de neushoorns tegen elkaar gebonsd, maar daar bleef het bij. Van agressiviteit was bij

geen van beide dieren ook maar iets te merken. Brengt het bij elkaar laten van praktisch ieder dier risico's met zich mee, bij neushoorns is het bijzonder moeilijk, omdat ze bij een minder goed verlopende kennismaking niet eventjes uit elkaar kunnen worden geplukt. Niet alleen in Artis zat men met dit probleem, in nagenoeg elke andere dierenpark ter wereld staat men voor hetzelfde. Neushoorns zijn vrij zeldzaam, zeer kostbaar en bovendien nogal opvliegend van aard - drie redenen waarom men er zeer voorzichtig mee omspringt en aarzelt een hij en een zij tot een paar te maken. Afgezien nog van de vraag of men over een mannetje en een wijfje beschikt en deze qua leeftijd en aard een beetje bij elkaar passen. Is men zo gelukkig, dan is er niemand die kan zeggen hoe men het moet aanleggen om zonder fatale ruzies een gelukkig huwelijk te bewerkstelligen. Het is een kwestie van voorzichtig proberen. In de dierenpark van Bazel, waar men een paar Indische neushoorns en daarvan twee nakomelingen heeft, zweert men erbij de toekomstige echtvrienden op een groot terrein bij elkaar te laten, opdat ze de mogelijk-

heid hebben elkaar te ontlopen. In Frankfurt, waar de Afrikaanse puntlippen voor twee jongen hebben gezorgd, heeft men de dieren juist in een klein verblijf laten kennis maken. In beide gevallen is het goed gegaan. Waarschijnlijk toevallig, want als de zaak zo eenvoudig lag dat omgeving noch omstandigheden een rol speelden, waren er tot nu toe in totaal niet slechts een stuk of acht, misschien tien zwarte neushoorns in gevangenschap geboren.

Neushoorns zijn planteneters, heet het. Ze zijn er helemaal op ingericht en in geen dierentuin zal men ze iets anders dan hooi, gras, groenten, graan, voerbieten en dergelijke kost te eten geven. Maar in Artis heeft een van de neushoorns dit voor iedereen en in elk biologieboek vaststaande feit reeds enkele malen laten wankelen door... een duif op te peuzelen, die in zijn verblijf was terechtgekomen. Met veren en al. Wat overigens nog geen reden is geweest, het neushoornmenu te herzien en er in het vervolg vlees bij te voeren.

Er zijn maar weinig dieren, die in de vrije na-

tuur behoefte hebben aan uitgestrekte terreinen. Het merendeel is tevreden met een betrekkelijk klein gebied, dat ze kennen en waar ze zich veilig voelen. Vooropgesteld natuurlijk, dat er voldoende voedsel is te vinden. Men ziet dit ten voorbeeld in de looppaadjes van muizen en ratten, veilig gebleken weggetjes, waarvan de dieren slechts bij uiterste noodzaak afwijken. Bij de neushoorns ligt de zaak niet anders. Ook zij houden er op het onmetelijke Afrikaanse grondgebied ieder maar een klein stukje eigen grond op na met een vaste dagslaapplaats, door de inboorlingen 'neushoornhuis' genoemd. 's Avonds gaan ze volgens een vaste route aan de wandel om 's morgens bij het licht worden weer rustig op hun plaats te liggen. Een wetenschappelijk onderzoeker heeft dit bij een verblijf in Afrika zelf kunnen constateren. Niet ver van zijn kampement kon hij overdag een donkere massa waarnemen: de slapende rinoceros. Prompt op hetzelfde uur en op dezelfde plaats passeerde het dier 's avonds zijn tent. De volgende ochtend lag hij weer in z'n 'huis'.

DE VAN ALLE NEUSHOORNS NOG HET VEELVULDIGST VOORKOMENDE
ZWARTE OF PUNTSLIPNEUSHOORN [DICEROS BICORNIS]

